

Ariet de la Sala

Folgueroles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Plaça de Mossèn Cinto Verdaguer, 1
Emplaçament A l'extrem sud-est del nucli urbà, dins de la finca del mas la Sala
Alçada: 551 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 41.93814
Longitud: 2.31974
UTM Est (X): 443608
UTM Nord (Y): 4643132

Classificació

Número de fitxa 08083 - 255
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 3633505DG4433S

Fitxes associades:

[La Sala](#)

[Font Trobada](#)

[Font del Glaç](#)

Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: ds., 11/06/2022 - 18:42

Descripció

Ariet hidràulic situat al pati del mas la Sala i relacionat amb el subministrament d'aigua potable a les cases del poble de Folgueroles. Es tracta d'una bomba o motor hidràulic metàl·lic, que era accionat amb el mateix corrent de l'aigua i està dipositat a l'interior d'una petita caseta de planta quadrada. Aquesta estructura presenta una coberta de pedra de dues vessants i està bastida amb maons. L'obertura per accedir-hi és rectangular i està tancada amb una portella de fusta, amb les frontisses i el passador de ferro. Al seu costat hi ha una torre de planta rectangular d'uns 15 metres d'alçada, bastida amb maons i coronada amb un cub motllurat. En origen, al capdamunt d'aquesta torre, s'hi instal·laren dos dipòsits circulars de 4 metres cúbics cadascun, utilitzats per emmagatzemar aigua. El sistema era el següent: per pujar l'aigua fins als dipòsits es bombejava amb un motor hidràulic a través de l'ariet, que era accionat amb el mateix corrent d'aigua. Una quarta part del cabal pujava als dipòsits empès per les tres quartes parts restants. Aquesta aigua era conduïda per canonades soterrades a través dels carrers del poble fins a les cases.

Observacions:

Algunes de les imatges han estat facilitades per la sra. Pilar Arumí.

Història

Durant la dècada dels anys 20 del segle XX, les cases de Folgueroles no tenien aigua corrent. La gent anava a buscar l'aigua a les fonts públiques i els safareigs, o bé l'extreïen dels seus propis pous privats. L'any 1925, Josep Maria Bru de Sala i Serra va fundar l'empresa "Agua potable de Folgarolas", a la qual li fou otorgada la concessió per canalitzar l'aigua de les seves fonts i pous cap a les cases de la població. Inicialment, aquesta aigua procedia sobretot de dos pous situats a la zona de la font Trobada. Entre els anys 1928 i 1929, donada la poca pressió de l'aigua i els problemes de disseny de la instal·lació, es van construir els dos dipòsits elevats al capdamunt de la torre. L'ariet que ajudava a bombejar l'aigua fins als dipòsits era una patent de l'empresa "Elevación de Aguas Gubern, Bou i Fuster" de Barcelona. La canonada principal travessava la plaça de Mossèn Cinto Verdager i baixava pel carrer Major. Un altre ramal portava l'aigua al carrer de la Font i fins al barri de la Ricardera. També es van col·locar tres boques de rec al poble i tres més a la Ricardera, per a ús en cas d'incendi o necessitat (Ponce et al., 2011: 98). L'any 1956, segons un informe municipal, el servei de l'aigua que donava l'empresa a les cases era insuficient i defectuós. De fet, l'any 1979 encara hi havia deu habitatges al poble que no disposaven d'aigua corrent. L'any 1989 es van perforar dos pous nous a la zona de la font del Glaç, en un intent de millorar el subministrament durant un episodi de forta sequera. L'any 1992, gràcies a l'ajut de la Diputació, l'Ajuntament de Folgueroles va recuperar la concessió de l'aigua, millorant tota la infraestructura. Posteriorment es va adjudicar el servei d'aigua a l'empresa SAUR, per mitjà d'una concessió administrativa. L'any 1999, Folgueroles es va adherir al projecte de portada d'aigües del Ter a la zona sud d'Osona.

Bibliografia

ARUMÍ, Pilar; AUTET, Lluís; BOVER, M. Àngels; HOMS, Maria; HOMS, Rosa; MOLIST, Bernat; PONCE, Santi; ROVIÓ, Xavier; SELLABONA, Cesca (2021). *Folgueroles, batecs d'un poble. Història gràfica del darrer segle*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles, p. 186.

MORATÓ, David; PONCE, Santi; ROVIÓ, Xavier; TORRENTS, Jacint; TORRENTS, Carme; VILAMALA, Joan; VILAMALA, Jordi; XUTGLÀ, Montserrat (2000). *Folgueroles. Societat i vida d'un poble*. Vic: Eumo Editorial, p. 152, 237-239.

PONCE, Santi; ROVIÓ, Xavier (2011). “El mas la Sala i la gestió del torrent de Folgueroles”. *Estudis d'Història Agrària*, n. 23, p. 98-99.

